

NANSZÁKNÉ DR. CSERFALVI ILONA
igazgatóhelyettes, főiskolai tanár
Debrecen

Dombi Alice–Oláh János–Varga István: A neveléstudomány alapkérdései

A kötet szerzői elsősorban a Szegedi Tudományegyetem Juhász Gyula Tanárképző Főiskolai kar oktatói, de megtaláljuk a külföldi egyetemek, Kolozsvár és Nyitra képviselőit is a szerzők soraiban, valamint a társintézmények oktatóit. A könyv borítója azt sugallja, hogy a szerzők vállalják a Szegeden megjelent pedagógiai folyóiratok és könyvek szellemiségét.

A Szegedi Tudományegyetem Juhász Gyula Tanárképző Főiskolai Karának Neveléstudományi Tanszékén közel két évtizede olyan pedagógiai műhely jött létre, ahol sorra születtek pedagógiai programok, és ennek kíséretében olyan könyvek, tankönyvek jelentek meg, amelyek kiválóan segítették a főiskolai hallgatók munkáját, illetve a neveléstudománnyal foglalkozó szakemberek tevékenységét.

Tény, hogy az elmúlt időben a neveléstudományt érte a legtöbb bírálat, részben azért, hogy leíró, tapasztalati jellegű, részben azért, hogy normatív és absztrakt jellegű, így nem képes a pedagógiai folyamatok lényegébe behatolni. Ugyanakkor azt is tapasztalhatjuk, hogy az utóbbi időben egyre több neveléstudományi témájú könyv jelent meg.

A neveléstudomány alapkérdései című könyv nyolc fejezetre tagolódik Dombi Alice–Oláh János–Varga István szerzők írásai alapján.

Főbb témakörök: A neveléstudomány tárgya, alapkérdései, a közösség hatásrendszere, a nevelés területei, a nevelés módszerei, a nevelés főbb színterei, a pedagógus mesterség, a XXI. század új kihívásai és a pedagógiai sajtó hazánkban. A szerzők írásait egységes logikai rendszerben szerkesztették: a tárgyalta téma elé kiemelték az alapvető fogalmakat, majd kérdéseket fogalmaztak meg a témakörrel kapcsolatban, és megjelölték az irodalmi forrásokat.

Az első témakörben a nevelés és a nevelési folyamat, a nevelés szükségessége, lehetőségei és korlátai, valamint a tehetség tartalmi értékelésével találkozunk. Ezt követi az egyén és a közösség fejlesztése a nevelési folyamatban, a konformizmus és a nevelés, az értékek és személyiségfejlesztés, valamint a médiumok értékközvetítő, személyiségalkotó szerepe és lehetősége, s a nevelő-szülő kommunikáció tartalmi kérdései. Az utóbbi két írás a mai pedagógiai gyakorlat kritikus pontjaira keresi a választ és a megoldást.

A harmadik fejezet a nevelés irányzataira, főbb nevelési területeire irányítja a figyelmet, ezek között a személyiségfejlesztésre, a környezeti nevelésre, a vallási nevelésre, az értékekre nevelés technológiájára és a technikai nevelés mindennapjaira. Ebből a fejezetből kiemelhetjük a vallási nevelés és az értékekre nevelés témaköreit, azt a szemléletet és azokat a metodikákat, ahogyan a problémát felvázolják és megoldásra javasolják.

A negyedik fejezet a nevelés módszereivel, az önnevelés, a játék nevelési lehetőségeivel és a demokratikus tanári módszerekkel foglalkozik. Fontosnak tartjuk azt a megjegyzést, amely szerint „hiábavaló óhaj arra számítani, hogy diákjaink felelős állampolgárokká nevelődnek, ha az őket körülvevő iskolai légkör nem demokratikus, annyira nem, hogy az megakadályozza a felelősségre irányuló képességeik és attitűdjük kialakítását”. (Radz, 1983. 86.)

Érdekes színtörténet a kötetnek a nevelés főbb színterei fejezet, ahol megjelenik a család, az osztályfőnök, az iskola és környezete, a civil kezdeményezések, valamint az ifjúsági mozgalmak szerepe. Az olvasó figyelmébe ajánlom Trencsényi László elemző írásait, s azok megfontolásra szánt gondolatait.

A pedagógus mesterségben középpontba állítják a pedagógust mint mintaadót, az erkölcs és a pedagógia kérdéskörét, a tanári munkához szükséges szociális tevékenységeket, a konfliktusok pedagógiáját, illetve a tanulói személyiség megismerését.

Ez a fejezet közvetíti Németh László gondolatait, ő szentnek tekint a pedagógust: „A jó tanár az ilyenféle modern értelemben vett szenttől abban különbözik, hogy ő boldog is közben. Nem a szenvedés neveli rá az örökös önmaga átadására, a kárpótlást nem váró ajándékozás enyhe mámore vezeti végig az életen.”

A hetedik fejezet a XXI. század új kihívásait tárja fel, az oktatás európai dimenzióit, a demokratikus társadalom – demokratikus iskola vezetését, az igazgató mint kommunikátor szerepkörét, a minőségfejlesztést a közoktatási intézményekben, a multikulturális nevelést s a felnőttek képzését. Együtt és egyenként is preferált területek.

Ötletes a kötet záró képe, amely a pedagógiai sajtó hazánkban fejezetcímet viseli. A nevelélmélet alapkérdései c. mű útjelzőként szolgálhat, praktikus térkép a változás útján.

A könyv hozzájárul a főiskolai hallgatók pedagógiai kultúrájának fejlesztéséhez, az érdeklődők számára pedig tartalmas olvasmány. Különösen fontos segítséget nyújt azoknak a kérdéseknek a megválaszolásához, melyekkel a nevelés megújításában küzdenek.

KESZTYÜSNÉ DR. DOBOS KATALIN
tanszékvezető főiskolai docens
SZTE Juhász Gyula Tanárképző Főiskolai Kar
Szeged

TECHNIKAI NEVELÉSÉRT emlékplakett átadása

Móttó: „Egységes Európa nincs egységes és általános technikai műveltség nélkül!” (Szűcs Ervin)

„A valódi életbölcsség abban van, hogy a mindennapokban észrevegyük azt, ami csodálatos. (Pearl. S. Buck)”

A Technikatanárok Országos Egyesülete (TOE) IX. Országos Konferenciáján, Zalaegerszezen első ízben adta át a „TECHNIKAI NEVELÉSÉRT” emlékplakettet és a hozzá tartozó oklevelet. A kitüntetést több évtizedes munkájuk elismeréseként, a beérkezett javaslatok alapján, a technika oktatás ügyéért országos szinten sokat és kiválóan dolgozó, fizig-vérig pedagógusok kapták: Dr. Szűcs Ervin a műszaki tudomány doktora, nyugalmazott tanszékvezető egyetemi tanár, Dr. Vas Miklós nyugalmazott tanszékvezető főiskolai docens, Dr. Kiss Sándor kandidátus, főigazgató-helyettes, tanszékvezető főiskolai tanár és Vesztróczy László nyugalmazott általános iskolai tanár, szaktanácsadó.

Dr. Szűcs Ervin Budapesten született 1930-ban. A Budapesti Műszaki Egyetemen okleveles gépészmérnökként végzett, majd 1961-ben a műszaki tudomány kandidátusa, 1974-ben a műszaki tudomány doktora fokozatot szerezte meg. Élete összefonódott a technika szakos tanárképzésért és a technika oktatásért vívott harccal.

Először a Hőtechnikai Kutató Intézet munkatársaként a tüzeléstechnikai rendszerek modellezésével, üzemi kísérleteivel foglalkozott, azután 10 évig az Építéstudományi Intézet számítóközpontját vezette.

1979-95-ig az Eötvös Loránd Tudományegyetem Általános Technika Tanszékének alapító tanszékvezető egyetemi tanára volt.